

POSTANOWIENIE

6 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

na posiedzeniu niejawnym 6 marca 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa J. P. i A. P.

przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.

o ustalenie i zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku

z 5 lipca 2022 r., V ACa 252/22,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

II. zasądza od Bank spółki akcyjnej w W. na rzecz J. P. i A. P. tytułem kosztów postępowania kasacyjnego kwotę 5400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 5 lipca 2022 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku zmienił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego w Bydgoszczy w ten sposób, w punkcie 2. zasądził od pozwanego solidarnie na rzecz powodów kwotę 120 121,49 zł z ustawowymi odsetkami szczegółowo określonymi w sentencji oraz kwotę 37 091,16 CHF wraz z

ustawowymi odsetkami szczegółowo określonymi w sentencji. Ponadto Sąd oddalił apelację pozwanego oraz orzekł o kosztach postępowania.

Skargę kasacyjną od powyższego orzeczenia wywiódł pozwany Bank. Zaskarżył je w całości i wniósł o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania, ewentualnie o jego uchylenie w całości oraz orzeczenie co do istoty sprawy.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwany wskazał na jej oczywistą zasadność wynikającą z błędnego ustalenia przez sądy orzekające w sprawie nieważności umowy, co dodatkowo skutkowało orzeczeniem ponad żądanie powodów. Ponadto zdaniem skarżącego w sposób wadliwy uwzględniono roszczenie odsetkowe powodów.

Jako podstawę wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał także art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. wskazując na potrzebę wykładni przepisów: art. 385¹ § 1 i 2 k.c., art. 385¹ § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 355 § 1 k.c., art. 203¹ k.p.c. w zw. z art. 498 i 499 k.c. oraz art. 455 k.c. Skarżący sformułował również następujące zagadnienia prawne:

- czy można mówić o rażącym pokrzywdzeniu interesów kredytobiorcy (konsumenta), skoro w momencie zawarcia umowy kredytu była to dla kredytobiorcy najkorzystniejsza oferta kredytu pod względem oprocentowania, na którą zdecydował się w sposób dobrowolny i w pełni świadomy;
- czy można mówić o rażącym pokrzywdzeniu interesów konsumenta, skoro zgodnie z zasadami doświadczenia życiowego niewątpliwie miał on należyłą świadomość korzyści i ryzyk związanych z zawarciem umowy kredytu indeksowanego do CHF, w tym świadomość ryzyka kursowego i jego zakresu, mając na uwadze fakt, iż poprzednik prawny pozwanego należycie informował powoda o ryzyku kursowym i ryzyku zmiany stopy procentowej, a ponadto została indywidualnie uzgodniona poprzez świadomy i całkowicie dobrowolny wybór przez powoda kredytu o charakterze indeksacyjnym;
- czy dopuszczalne i skuteczne jest podniesienie przez Pozwanego nieuznającego powództwa w zakresie roszczenia o ustalenie nieistnienia stosunku prawnego wynikającego z umowy kredytu indeksowanego - w ramach kaskadowej linii obrony

- zarzutu potrącenia swojej wierzytelności na wypadek ustalenia nieistnienia stosunku prawnego z powodu nieważności całej Umowy kredytu przez sąd badający sprawę, w tym w szczególności przy uwzględnieniu zagadnienia odnoszącego się do momentu postawienia w stan wymagalności roszczenia restytucyjnego pozwanego banku (o zwrot wypłaconego kapitału) istniejącego względem powoda, stanowiącego podstawę zgłaszanego zarzutu potrącenia, wynikającego z ustalenia nieistnienia stosunku prawnego z powodu nieważności całej Umowy kredytu, przy uwzględnieniu tzw. teorii bezskuteczności zawieszzonej, o której mowa w uchwale 7 sędziów SN z dnia 7 maja 2021, sygn. akt. III CZP 6/21.

Powodowie w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniesli o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W art. 398⁹ § 1 k.p.c. ustawodawca zawarł zamknięty katalog przesłanek, na podstawie których Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że jako nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, skarga kasacyjna będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie.

Skarżący nie zdołał wykazać, że skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Wniosek o przyjęcie skargi na tej podstawie nie został bowiem przez powoda należycie uzasadniony. Obowiązkiem skarżącego było przedstawienie wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym z powołaniem na argumenty mieszczące się w zakresie kognicji Sądu Najwyższego, wykazałby, że zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni i w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe. Pozwany tymczasem w ramach uzasadnienia

wniosku o przyjęciu skargi kasacyjnej na ww. podstawie zawarł jedynie lakoniczne uzasadnienia, wraz z odesłaniem do poczynionych dalej rozważań uzasadnienia zarzutów skargi. Skarżący nie dostrzegł tym samym, że nie jest rolą Sądu Najwyższego poszukiwanie na łamach skargi kasacyjnej argumentów dla jej przyjęcia do rozpoznania.

Niezależnie od powyższego należy wskazać, że podnoszone przez skarżącego kwestie nie świadczą w żadnej mierze o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, ale stanowią niedopuszczalną polemikę ze stanowiskiem wyrażonym przez sąd w zaskarżonym orzeczeniu. Stwierdzając w sprawie nieważność łączącej strony umowy, wbrew twierdzeniom skargi, sąd nie naruszył dyspozycji żadnego z obowiązujących przepisów prawa materialnego, ani procesowego, w tym nie orzekł ponad żądanie strony powodowej. O oczywistej zasadności skargi nie świadczy także odmienna niż dokonana przez sąd ocena kwestii daty, od której w sprawie należne są powodowi odsetki od roszczenia głównego.

Skarga kasacyjna strony pozwanej nie zawiera ponadto dostatecznych argumentów dla uznania, że w sprawie zachodzą przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w judykaturze sądowej i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Nieodzowne jest ponadto, podobnie jak w przypadku przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego (zob. postanowienia SN:

z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14; z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest natomiast zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Wskazane przez skarżącego przepisy oraz przedstawione zagadnienia prawne nie czynią zadość tym wymaganiom. Przede wszystkim, skoro sam skarżący łączy stawiane zagadnienia prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) z wątpliwościami i rozbieżnościami w orzecznictwie (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.), to w istocie przyznaje, że zagadnienia te nie są nowe i były już analizowane w judykaturze.

Nie rozważając ponownie wszystkich podnoszonych przez skarżącego kwestii, które jak zaznaczano powyżej, stanowiły już przedmiot wielu wypowiedzi Sądu Najwyższego, były szczegółowo i wyczerpująco omawiane, należy zauważyć, że Sąd Najwyższy jednolicie przyjmuje, że niedozwolone są postanowienia umowne pozostawiające możliwość ustalenia kursu CFH, a tym samym wysokości świadczeń stron, arbitralnej decyzji jednej z nich; takie postanowienie umowne uznawane jest za niedopuszczalne w każdej sytuacji (zob. np. wyroki SN: z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, OSNC 2016, nr 11, poz. 134; z 24 października 2018 r., II CSK 632/17; z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21). Analogicznie oceniane są przez Sąd Najwyższy klauzule przeliczeniowe w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego do waluty obcej, jako określające główne świadczenie stron (zob.

np. wyroki SN: z 4 kwietnia 2019 r., III CSK 159/17; z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 2 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21; z 3 lutego 2022 r., II CSKP 415/22; podobnie w orzecznictwie TSUE zob. wyroki: z 30 kwietnia 2014 r., C-26/13, Kásler i Káslerné Rábai, pkt 49-50; z 26 lutego 2015 r., C-143/13, Matei, pkt 54; z 23 kwietnia 2015 r., C-96/14, Van Hove, pkt 33; z 20 września 2017 r., C-186/16, Andriuc i in., pkt 35; z 14 marca 2019 r., C-118/17, Dunai, pkt 48; z 3 października 2019 r., C-260/18, Dziubak, pkt 44).

Przedmiot wielu wypowiedzi Sądu Najwyższego stanowiła także ostatnia z podnoszonych przez skarżącego kwestii, tj. ewentualnego zarzutu potrącenia roszczenia, który przede wszystkim w tzw. sprawach frankowych nie może być oceniany inaczej niż w przypadku pozostałych stosunków prawnych (zob. m.in. postanowienie SN z 29 września 2023 r., I CSK 5/23 i powołane tam orzecznictwo). W przedmiotowej sprawie należy jednak podkreślić, że wbrew wywodom skargi Sąd Apelacyjny nie odmawiał skarżącemu prawa do powołania się na ten zarzut, a jedynie stwierdził, że nie zdołał on wykazać, że roszczenie zgłoszone do potrącenia stało się wymagalne (art. 498 § 1 k.c.). Ponadto istotnego zagadnienia prawnego nie stanowi także, łączona przez skarżącego z problematyką zarzutu potrącenia, kwestia postawienia w stan wymagalności roszczenia restytucyjnego pozwanego o zwrot wypłaconego kapitału, bowiem także w tym przypadku nie ma podstaw do odmiennej, niż przy pozostałych roszczeniach bezterminowych, oceny roszczeń banku (art. 455 k.c.).

Z tych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1, 1¹ i 3, art. 99 k.p.c. w związku z § 2 pkt 7, § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

[SOP]

[ms]

